

Tyrnävä – paikka kasvaa!
Tyrnävän kunta on turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle.

**Tyrnävän kunnan
hyvinvointisuunnitelma 2021 - 2025**

Hyvinvointisuunnitelman sisältö

1. Tyrnävän hyvinvointisuunnitelma
2. Hyvinvointisuunnitelman painopistealueet ja sisällöt
3. Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle
4. Olemme lähellä ja saavutettavissa
5. Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisestä varoista
6. Mahdollistamme avoimen ja osallistavan vuorovaikutuksen
7. Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen
8. Edistämme paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa
9. Hyvinvointisuunnitelman seuranta ja raportointi
10. Hyvinvointisuunnitelman laatijat
11. Hyvinvointisuunnitelman hyväksyminen

1. Tyrnävän hyvinvointisuunnitelma

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hallinnon eri toimijoiden ja sidosryhmien *yhteistyössä* toteuttamaa, eri väestöryhmien terveyteen, sosiaaliseen hyvinvointiin, osallisuuteen ja turvallisuuteen sekä elinympäristöön kohdistuvaa tukea ja toimintaa, joilla pyritään vähentämään kansalaisten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä ongelmia (Tukia ym. 2011; Perttilä & Uusitalo 2007).
- Tavoitteena on, että hyvinvointisuunnitelma toimii kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työvälineenä ja sitä hyödynnetään myös päätösten vaikutusten ennakoarvioinnissa (EVA).
- Hyvinvointityön tavoitteet yhdistyvät vahvasti myös kunnan strategiaan 2020 – 2026, joka valmistuu yhtä aikaa tämän hyvinvointisuunnitelman kanssa.
- Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kertoimen avulla halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen (THL).

2. Hyvinvointisuunnitelman painopistealueet ja sisällöt

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tietoista voimavarojen kohdentamista kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Käytännössä kyse on tehtävistä, joiden tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Näitä tehtäviä toteutetaan kunnan kaikilla toimialoilla. Edistämällä hyvinvointia ja osallisuutta parannetaan kuntalaisten elämänlaatua, lisätään työllisyyttä, työkykyä ja tuottavuutta ja hillitään sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua (THL).
- Tärkeitä yhteistyökumppaneita HYTE-työssä ovat kuntalaiset, kolmannen sektorin toimijat, seurakunta, liikuntapalveluja tuottavat palveluntarjoajat ja hyvinvointialue.

- Hyvinvointisuunnitelman painopistealueita ja sisältöjä on pohdittu mm. HYTE-työryhmässä ja työpajoissa.
- Lisäksi tyrnäväläisille on tehty hyvinvointikysely, jonka tarkoituksena oli saada kuntalaisten ääni kuulumaan hyvinvoinnin suunnittelutyössä. Kyselyn kautta kuntalainen pääsi vaikuttamaan siihen, mitkä painopistealueet valittiin kuntalaisten hyvinvointia edistäviksi pääteemoiksi vuosille 2022-2025. Lisäksi kuntalainen pääsi vaikuttamaan siihen, mitkä teemojen sisällöt nostetaan tehtäviksi toimenpiteiksi. Kyselyn runkona käytettiin valtuustoseminaarin (9/2021) ja yhdistysillan (11/2021) työpajoja, joissa nivottiin yhteen erilaisia painopistealueita ja hyvinvoinnin tekoja.
- Lisäksi tavoitteita asettaessa on otettu huomioon indikaattoritiedot, TEA-viisari, kouluterveyskysely, heikot signaalit, megatrendit ja ilmiöt.

Painopistealueet hyvinvointisuunnitelmassa 2021 – 2025:

- Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle
- Olemme lähellä ja saavutettavissa
- Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Mahdollistamme avoimen ja osallistavan vuorovaikutuksen
- Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen
- Edistämme paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

3. Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle

Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
<p>Monipuolisilla varhaiskasvatuspalveluilla tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista, mahdollistetaan vanhempien työssäkäynti ja opiskelu sekä tuetaan perheiden arjen hyvinvointia sekä jaksamista eri tilanteissa.</p> <p>Lasten ja huoltajien mielen hyvinvointi ja arjen hallinta vahvistuu.</p>	<p>Perheet voivat valita kunnallisen tai yksityisen varhaiskasvatuspalvelun. Kunta tukee yksityistä varhaiskasvatusta palvelusetelillä sekä yksityisen hoidontuella ja kuntalisällä.</p> <p>Avointa varhaiskasvatustoimintaa Murrossa ja kirkonkylällä. .</p> <p>Yhteistyössä neuvola, terapeutit, sosiaali- ja terveyspalvelut, kulttuuripalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, koulut ja seurakunta. Perhekeskus.</p>	<p>Maksettujen palvelusetelien, yksityisen hoidontuen ja kuntalisän määrä</p> <p>Huoltajille suunnatut tapahtumat</p> <p>Perheiltä saatu palaute.</p>
<p>Tarjoamme terveet ja turvalliset tilat oppimiseen ja varhaiskasvatukseen.</p>	<p>Kirkkomännikön rakennushanke 2023: Kirkkomännikön koulun tontille rakennetaan uudisrakennus varhaiskasvatuksen, opetus- ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tarpeisiin. Tavoitteena muunneltava, energiatehokas, terveellinen ja turvallinen rakennus.</p> <p>Sisäilma-asioiden aktiivinen seuranta ja suunnitelmat kiinteistöjen korjauksista ajantasaisia. Sisäilmatyöryhmän rooli koordinoinnissa.</p>	<p>Kyselyt, kouluterveyskysely Tilojen käyttöaste</p> <p>TEAvisari: kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus, tapaturmien seuranta, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvät käytänteet</p> <p>Sisäilmailmoitukset, lkm</p>
<p>Opetuspalveluissa turvataan riittävät oppilashuollon resurssit yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.</p>	<p>Yhteistyössä kouluterveydenhoitaja, erityisopetus, ohjaajat, kuraattori ja oppilaanohjaus.</p> <p>Rajapintayhteistyö hyvinvointialueen ja kunnan kanssa.</p>	<p>Henkilökunnan pysyvyys, tyytyväisyys ja hyvinvointi: henkilöstön hyvinvointikysely Kouluterveyskyselyt: nuoren kokemus saamastaan tuesta TEAvisari: henkilöstömitoitus, oppilashuolto ja kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus</p>
<p>Yksinäisyyden, syrjäytymisen ja koulu-uupumuksen ennaltaehkäisy yhteisöllisyyttä lisäämällä ja ainutlaatuisella nuoristotyöllä</p>	<p>Kouluissa tehdään pitkäjänteistä työtä yksinäisyyden torjumiseksi muun muassa tukioppilastoiminnan, luokanohjaajatuntien, terveyspalvelujen ja nuorisotoimen avulla.</p> <p>Kaikille perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyville oppivelvollisille löytyy sopiva jatkokoulutuspaikka.</p> <p>Luonto- ja seikkailupainotteinen sekä eläinavusteinen nuorisotyö.</p>	<p>Kouluterveyskyselyn ja Kiva-kyselyn yksinäisyyttä, yhteenkuuluvuutta, suvaitsevaisuutta, yhteisöllisyyttä ja koulu-uupumusta kuvaavat indikaattorit Tukioppilaiden ja oppilaskunnan järjestämät tapahtumat, lkm Luokanohjaajatuntien lkm TEAvisari: poissaolojen seuranta, toimintamallit yksinäisyyden vähentämiseksi Nuorisotilojen käyttäjät, etsivän nuorisotyön asiakkaat</p>

Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
Yhteisen toimintakulttuurin luominen kiusaamisen ehkäisemisessä.	KiVa -tunnit keskittyvät mm. ryhmäytymiseen, kiusaamisen taustoihin, tunnistamiseen ja puuttumiseen. KiVa –keskustelut. Tasa-arvosuunnitelma ja sen päivittäminen.	Kouluterveyskyselyn ja Kiva-kyselyn kiusaamista ilmaisevat indikaattorit Pidettyjen Kiva-tuntien ja selvityskeskustelujen lkm TEAvisari: koulukiusaamisen seuranta ja kiusaamistapausten käsittely
Erilaisten turva-, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksen tehostaminen oppilaiden ikätaso huomioiden.	Tarpeeksi aikaisin aloitettu sekä ehkäisevän päihdetyön että tunne-, vuorovaikutus- ja seksuaalikasvatuksen merkitys kasvatustyössä. Yhteistyö nuorisotoimen ja koulujen välillä.	Kouluterveyskyselyn ja Kiva-kyselyn fyysistä tai henkistä uhkaa, seksuaalista häirintää ja väkivaltaa kokeneiden määrää sekä koulun ilmapiiriä kuvaavat indikaattorit TEAvisari: häiriöiden ja ongelmatilanteiden seuranta, kurinpitotoimien ja ojentamisen seuranta, yhteiset käytännöt häirinnän ja väkivallan ehkäisyssä
Oppilashuollossa jatketaan hyväksi koettua ja toimivaa yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.	Kouluterveydenhoitaja, erityisopetus, ohjaajat, kuraattori ja oppilaanohjaus.	Eri sidosryhmien kanssa toteutuneet tapahtumat Kouluterveyskyselyn henkistä hyvinvointia kuvaavat indikaattorit TEAvisari: oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportointi ja laajan terveystarkastuksen sisältö, osallisuus
Kannustetaan terveellisiin elämäntapoihin.	Lasten ja nuorten kannustaminen tekemään ennaltaehkäiseviä arjen valintoja hyvinvoinnin edistämiseksi. Ruokapalvelut on hakenut yhteistyössä sivistys- ja hyvinvointipalvelujen kanssa Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry:n, Itä-Suomen yliopiston ja Suomen Sydänliiton yhteiseen hankkeeseen. Tavoitteena on edistää lasten ja nuorten ravitsemusterveyttä ja tervettä kasvua 8/2023 - 9/2025. Perheiden tukeminen terveellisten elämäntapojen edistämiseksi. Liikuntareseptin käyttöönotto. Yhdessä hyvinvointialueen kanssa.	Kouluterveyskyselyn ravitsemusta, liikuntaa, ylipainoa ja päihteiden käyttöä kuvaavat indikaattorit MOVE-mittausten tulokset, toteutuneet kouluterveystarkastukset Toteutuneet terveellisiin elintapoihin liittyvät teemapäivät ja oppimiskokonaisuudet TEAvisari: kouluruokailun toteuttaminen, oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportointi ja laajan terveystarkastuksen sisältö, toimintamallit liikunnan lisäämiseksi, tupakoinnin ja päihteidenkäytön seuranta ja käytänteet käytön ehkäisemiseksi
Vapaan sivistystyön opetustarjonta kaikenikäisille.	Taiteen perusopetus nuorille. Lakeuden kansalaisopisto tarjoaa matalan kynnyksen harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia ja yleissivistävää koulutusta tasa-arvoisesti kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Limingan seudun musiikkiopiston tarjonta.	Taiteen perusopetukseen osallistuvien henkilöiden määrä Lakeuden kansalaisopiston toimintaan osallistuvien henkilöiden määrä Musiikkiopiston oppilaspaikkojen määrä: Tyrnävän kunnalla on vuonna 2022 yhteensä 56 oppilaspaikkaa musiikkiopistossa, sillä oppilaspaikkoja lisättiin talousarviokäsittelyn kautta kuudella.

**4. Olemme lähellä ja
saavutettavissa**

Olemme lähellä ja saavutettavissa

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla.	Toimiva julkinen liikenne. Yhteistyö palveluntuottajien ja kuntien välillä. Mahdollistetaan olemassa olevien yritystonttien kehittäminen. Kaavoitetaan uusia elinkeinotontteja hyviin sijainteihin.	Työpaikkojen määrä Työpaikkaomavaraisuus Pendelöinti Tyrnävältä Ouluun ja Oulusta Tyrnävälle Toimenpiteet olemassa olevien palvelujen kehittämiseksi Kaavoitetut uudet elinkeinoelämän tontit, lkm Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määrä
Edistetään toimivien lähipalvelujen säilymistä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.	Järjestöyhteistyö Kuntalaiskyselyt Kaavoitus	Lähipalvelut, lkm
Pääkirjaston muuttaminen omatoimikirjastoksi.	Myllykirjasto omatoimikirjastoksi –hankkeeseen tavoitteena on aukioloaikojen ja palvelun laajentaminen. Omatoimikirjastolla halutaan lisätä kuntalaisten asiointimahdollisuuksia ja -aikaa kirjaston tiloissa.	Omatoimikirjastossa asioivien asiakkaiden määrä Käyttäjiltä koottu palaute.
Kehitetään matkailua paikallisten ja vierailevien ihmisten koettavaksi ja tehdään yhteistyötä Oulun Matkailu Oy:n ja seudun kuntien kanssa.	Tyrnävän kunta panostaa tulevaisuudessa matkailun kehittämiseen. Tässä kehitysyhtiön rooli on kehittää matkailualan ja siihen liittyvien yritysten toimintaa. Tyrnävän matkailusivujen- Visit Tyrnävä suunnittelu ja julkaisu. Tyrnävän profiloituminen lähimatkailukohteeksi.	Tyrnävän näkyvyys Visit Finland tietokannassa Matkailu-, kulttuuri-, hyvinvointi- ja tapahtuma-alojen yrittäjien, toimijoiden ja yhdistysten määrä/näkyvyys
Edistetään toimivaa ja ympäristöystävällistä liikkumista	Pyöräilyreittien kehittäminen, joukkoliikenteen aikataulut ja yhteiskäyttöautot. Julkiset sähköautojen latauspisteet.	Autoilijoiden määrä Joukkoliikenteen saavutettavuus Kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuus, % Latausasemien määrä
Vahvistetaan Tyrnävä brändiä -mukavan arjen kotikuntaa - asumisen- ja työnantajamielikuvan näkökulmasta.	Aktiivinen viestintä Tyrnävä brändistä. Brändi ja ilme toimivat sateenvarjona kunnassa järjestettävissä tapahtumissa sekä osana medianäkyvyyttä.	Medianäkyvyys Kuntaan muuttaneiden asukkaiden määrä Avoimiin työpaikkoihin hakeneiden määrä

5. Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista

Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
Osallistuvan budjetoinnin kehittäminen.	25 000€. / 2022- jatkossa summa vahvistetaan vuosittain. Kuntalaiset päättävät toteutettavan idean.	Ideoiden määrä Toteutuneet kohteet
Liikkuva kunta - ohjelman tavoitteena on liikuttaa kuntalaisia mahdollisimman paljon ja monipuolisesti ja ohjata kuntalaisia myös liikkumaan itsenäisesti.	Tyrnävän liikuntatarjonnan kehittäminen. Yhdistysten ja palveluntarjoajien taloudellinen tuki hyvinvointityöhön. Tyrnävän liikunta- ja ulkoilupaikkojen ja reitistöjen tunnetuksi tekeminen.	Liikkuvien / liikuntaa harrastavien osuus, % Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus, % Sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen määrä
Liikuntapalvelut ja Liikkuva Kunta- ohjelma järjestää ja on mukana järjestämässä vuosittaisia urheilukilpailuja ja erilaisia tapahtumia kaikenikäisille kuntalaisille yhteistyönä muiden palveluntarjoajien kanssa.	Yhteistyö eri toimijoiden välillä. Viestintä ja markkinointi.	Liikuntatoimen tapahtumat ja osallistujamäärät Tapahtumista koottu palaute
Kiinnostavat ja mielekkäät liikunta- ja ulkoilupaikat.	Kiinnostavien ja mielekkäiden liikunta- ja ulkopaikkojen suunnittelu yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Liikuntapaikkojen ylläpito ja kehittäminen.	Uusien liikunta- ja ulkoilupaikkojen lkm Valmisteilla olevien liikuntapaikkarakentamiskohteiden toteutuminen Tyytyväisyys eri urheilu- ja liikuntapaikkojen hoitoon Tyytyväisyys luonto- ja retkeilyreittien hoitoon, %
Kuntalaisten kannustaminen tekemään ennaltaehkäiseviä arjen valintoja hyvinvoinnin edistämiseksi.	Elintapaohjaus yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tyrnävän kunta on mukana Vertaistervarit –hankkeessa. Ohjaus päiväkodeissa ja kouluissa .	Liikuntaneuvontaan ja ohjattuun liikuntaan osallistuneet hlöt. Elintapaohjaukseen osallistuneiden määrä Kouluterveyskyselyn tulokset
Lukeva kunta -ohjelman tavoitteena Tyrnävällä on edistää ja innostaa kaikenikäisten lukuharrastusta ja lukutaitoa, pääpaino on lapsissa ja nuorissa, mutta myös muut ikäryhmät huomioidaan.	Lasten ja nuorten kirjastopolun tavoitteena on lisätä sekä lasten kirjallisuuden tuntemista ja lukuintoa että vahvistaa tiedonhakutaitoja, jotka ovat oleellinen osa yhteiskunnassa pärjäämistä. Säännölliset kirjavinkkaukset. Tyrnävän kirjaston tavoite on hakeutuvien ja jalkautuvien kirjastopalveluiden kehittäminen. Yhteistyö kirjaston ja koulujen, päiväkotien ja yhdistysten kanssa.	Lainauksien määrä Kirjastovierailujen määrä Kuntalaisilta koottu palaute.

Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
Harrastusmahdollisuuksien kehittäminen.	<p>Liikuntatoimi tekee yhteistyötä mm. Pohjois-Suomen liikunnan, kulttuuri- ja vapaa-aikaosaston ja teknisen osaston kanssa sekä urheiluseurojen, kansalaisopiston, 4H:n, MML:n, kyläyhdistyksien, seurakunnan, Tyrnävän yrittäjien ja palveluntarjoajien kanssa järjestämällä urheilukouluja, erilaisia tapahtumia, pelivuoroja ja seuratapaamisia sekä ohjattua liikuntaa.</p> <p>Liikuntaneuvonnan lisääminen resepteineen.</p> <p>Harrastamisen Suomen malli- Tuu mukaan! -toiminta</p>	<p>Liikuntatoimen tapahtumat ja osallistujamäärät Liikuntatilojen käyttöaste Uusien liikuntapaikkojen määrä ja sijainti Ohjatut liikuntatunnit eri ikäisille</p> <p>Osallistujien määrä</p> <p>Kerhojen määrä ja perheiltä koottu palaute.</p>
Kulttuurihyvinvoinnin vahvistaminen	<p>Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen, 2022 – Kulttuuri- ja hyvinvointitapahtumat. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset käynnit mm. kirjastoihin ja kulttuurilaitoksiin niin Tyrnävällä kuin maakunnan keskuksessa. Kulttuuriohjaajan työpanos 2022 – kulttuurihyvinvoinnin edistämisessä.</p> <p>Kulttuuritoimi koordinoi Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeeseen osallistumista ja on mukana erilaisissa matkailun edistämiseen liittyvissä toimenpiteissä sekä Nahkurin peruskorjaushankkeen valmistelu- ja edistämistyössä.</p> <p>Tyrnävän kunta on yhteistyökumppaneineen mukana kulttuuriohjelmassa Arctic Food Lab-hankkeen Perunagalleria2026 hankkeellaan.</p>	<p>Kulttuuri- ja hyvinvointitapahtumien lkm Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset käynnit kulttuurilaitoksiin Esitystoiminnan ja näyttelyiden lkm Työ- ja esiintymismahdollisuuksien lkm kulttuurialan ammattilaisille ja harrastustoimijoille Kulttuuri- ja hyvinvointitapahtumiin osallistuvien henkilöiden määrä</p> <p>Oulu 2026 kulttuuripääkaupunki hankkeeseen osallistuminen.</p>

Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
<p>Työllistymistä edistävien palvelumallien tehostaminen.</p> <ul style="list-style-type: none">• Vuonna 2024 kokonaistyöttömyys on noin 7%• Vuonna 2024 nuorisotyöttömyys on alle 9%• Vuonna 2024 pitkäaikaistyöttömyys laskee 20 % vuoden 2021 tasosta• Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut laskevat 30% vuoden 2021 tasosta• Nopeutetaan entisestään työnhakijoille soveltuviin palveluihin ohjautumista.• Pidetään huoli osaltamme siitä, että asiakkaan palveluketju ei katkea sote-uudistuksen nivelvaiheessa, vaan tiivistetään yhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen rajapinnassa. <p>Työllisyyden kuntakokeilussa onnistuminen ja moniammatillisen yhteistyön jatkaminen hyvinvointialueen kanssa.</p>	<p>Edistetään nuorten työhön ja kouluttautumiseen kiinnittymistä monialaisella ja moniammatillisella yhteistyöllä.</p> <p>Pidetään huoli, että kaikille perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyville oppivelvollisille löytyy sopiva jatkokoulutuspaikka.</p> <p>TE-palvelut siirtyvät kunnille 1/2025. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat ne nopeamman työllistymisen tavoitetta. Uudistuksen periaatteet ovat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tasapuolisuus ja puolueettomuus• Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo• Maksuttomuus• Erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistämisestä huolehtiminen	<p>Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta, % Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta, % Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta, % Työllistymiseen/yrittäjyyteen/opiskeluun päätyneiden työnhakujen määrä Rakennetyöttömät kuukauden lopussa Työttömyyden virta yli 3kk, yli 6kk ja yli 12kk työttömyyteen suhteessa vastaavaa kk aikaisemmin alkaneisiin työttömyyksiin, % Työnhakijoiden aktivointiaste kuukauden lopussa, % Pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste kuukauden lopussa, % Ulkomaalaisten aktivointiaste kuukauden lopussa, % Työvoimapalveluissa olevat työnhakijat kuukauden lopussa Asiantuntijakohtainen asiakasmäärä/kuormittavuus Työmarkkinatukien kuntaosuusmaksut</p> <p>Koulutustasomittain Jatko-opintoihin sijoittuminen (lukio, ammatilliset oppilaitokset ja muut). Nuorten kesätyöpaikkojen määrä Etsivä nuorisotyön kautta palveluihin kiinnittyneet nuoret, %</p>

Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
Yksinäisyyden, syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäiseminen.	<p>Tarjotaan kansalaisille vaikuttamisen mahdollisuuksia.</p> <p>Kehitetään kaikkien ikäryhmien osallistumismenetelmiä kansalaistoiminnassa ja palveluissa.</p> <p>Varmistetaan turvallinen, esteetön ja osallisuutta edistävä elinympäristö.</p> <p>Mahdollistetaan kaikille osallistuminen vapaa-ajantoimintaan, kuten kulttuuri- ja liikuntaharrastuksiin.</p> <p>Edistetään maahanmuuttajien osallistumismahdollisuuksia ja tuetaan yhteiskuntaan integroitumista.</p> <p>Edistetään työelämäosallisuutta (ja samalla taloudellista hyvinvointia), sillä työ on yksi merkittävimmistä yhteisölliseen toimintaan osallistumisen muodoista.</p>	<p>Aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus (%)</p> <p>Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, %</p> <p>Ei yhtään kaveria tai läheistä ystävää, %</p> <p>Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, %</p> <p>Lasten pienituloisuusaste</p> <p>Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä</p>

6. Mahdollistamme avoimen ja osallistavan vuorovaikutuksen

Mahdollistamme avoimen ja osallistavan vuorovaikutuksen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
Kunnan sähköiset kanavat osana aktiivista vuoropuhelua kuntalaisten kanssa.	Hyvinvointitapahtumat ja sähköiset osallistumisen kanavat mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen. Kunnan nettisivujen päivitys ja ajantasainen viestintä.	Etänä toteutettavien tapahtumien/tilaisuuksien/kokouksien osallistujamäärät Kuntalaisilta tullut palaute
Digituen ja neuvonnan tarjoaminen.	Kirjaston tarjoama digituki Yhdistysten tarjoama digituki 4H:n nuoret digikummit, syksy 2022 - Digituki eri palveluissa- hanke: Tyrnävä mukana (Utajärven ja Limingan kanssa) VM:n digiosaamisen kehityshankkeeseen kunnan henkilöstön digitaitojen vahvistamiseksi.	Asiakasmäärät Saatu palaute Hankkeen järjestämät tapahtumat ja koulutukset
Kuntalaiset osallistuvat aktiivisesti kunnan kehittämiseen.	Mahdollistetaan vuoropuhelu kuntalaisten kanssa eri kanavissa. Aktiivinen viestintä. Valtuuston kokousten striimaus.	Työpajojen, tapahtumien, tilaisuuksien ja infojen osallistujamäärät Kuntalaisaloitteiden lkm Kyselyjen ja kyselyyn vastanneiden lkm Valtuuston kokouksia etänä seuraavien määrä.
Osallisuus- ja järjestöyhteistyötä vahvistetaan.	Kunnan ja yhdistysten yhteistyöasiakirjan päivitys. Kunnan ja järjestöjen yhteistyön lisääminen. Kunnan avustuksien avoimuuden malli. Tyrnävän kylien yhteistyömallin kehittäminen: yhteistyömallia lähdetään toteuttamaan Tyrnävän kunnan ja kyläyhdistysten välisenä päivittyvänä sopimuksena tulevaisuudessa.	Yhdistysavustuksien määrä Yhteiskäyttötilojen käyttöaste Uusien yhteistyösopimusten syntyminen kunnan ja yhdistysten välillä.

**7. Pidämme huolta yhteisestä
ympäristöstä erityispiirteitä
arvostaen**

Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
Kulttuurihistorialliset arvot ja rakennusperintö kehittämistyön lähtökohtana.	Vahvalle alkutuotannolle tyypillisiä maisemia ja rakennuksia ylläpidetään ja arvostetaan. Kylät ja jokivarret pidetään yhteistyössä avoimina ja siisteinä. Ympäristörakentamisessa huomioidaan kuntalaisten toiveita.	Kehittämistyöhön varatut ja käytetyt määrärahat, investoinnit
Yleisten alueiden, puistojen ja reitistöjen kehittäminen.	Kunnan alueen viihtyisyydestä pidetään huolta säännöllisesti. Erityisesti on kiinnitetty huomiota kunnan merkittäviin ja keskeisiin kohteisiin kuten Meijerialueeseen. Meijerialueen Tapulipuistoa aloitetaan kunnostamaan vuosien 2022–2023 aikana. Samoin torin puurakenteiden korjaaminen aloitetaan vuonna 2022.	Tyytyväisyys yleiseen järjestykseen ja turvallisuuden hoitoon, % Asuinalueen olosuhteisiin tyytyväisten osuus, % Kuntalaisilta saatu palaute.
Leikkipaikkojen kehittäminen osana kunnan vetovoimaa.	Leikkipaikkojen peruskorjaus tai uuden rakentaminen leikkipaikkojen kehittämissuunnitelman mukaisesti, joka on tehty seuraavalle 10 vuodelle. Uudet leikkipuistovälineet Murron koululle ja Käpytikan päiväkodille syksyllä 2022.	Kehittämissuunnitelman mukaisien toteutuneiden toimenpiteiden lkm
Kyläympäristöjen viihtyvyyden ja esteettisyyden edistäminen.	Kyläympäristöjen viihtyvyyden ja esteettisyyden edistäminen vuoden aikojen mukaan. Yhteisöviljelmät: kuntalaisilla on mahdollista osallistua laatikkoviljelyyn. Katu ympäristö raivaukset kunnan alueella. Kiireellisimmät paikat ensin, jatkossa suunnitelmallisesti.	Rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen tyytyväisten osuus, % Osallistuneiden määrä. Kuntalaisilta saatu palaute.

**8. Edistämme paikallislähtöistä
yrittäjyyttä ja lähiruokaa**

8. Edistämme paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit
Tyrnävän Kehitys Oy kehittää Tyrnävän elinkeinopalveluja kokonaisvaltaisesti. Palvelut kohdistuvat pääsääntöisesti toimiviin yrityksiin, kuntaan sijoittuviin yrityksiin ja alkaviin yrityksiin.	Elinkeinoelämän tarpeiden esiintuominen kunnan päätöksenteossa. Yhteistyö kunnan virkahenkilöstön kanssa esim. kaavoituksessa ja viestinnässä.	Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määrä Uusien yritystonttien määrä
Matkailun kehittäminen Tyrnävällä	Tyrnävän kunta panostaa tulevaisuudessa matkailun kehittämiseen. Tässä Tyrnävän kehitysyhtiön rooli on kehittää matkailualan ja siihen liittyvien yritysten toimintaa. Lähiruoka ja luontomatkailu kärkiteemoina. Yrittäjäyhteistyö paikallisesti ja seudullisesti. Yrittäjien matkailutapahtumat ja työpajat.	Tyrnävän yrittäjien matkailutuotteiden näkyvyys Visit Finland tietokannassa. Matkailu-, kulttuuri-, hyvinvointi- ja tapahtuma-alojen yrittäjien, toimijoiden ja yhdistysten määrä/näkyvyys. Matkailijoiden määrä Tyrnävällä- yöpymiset, ruokailu
Lähiruoan käytön lisääminen kunnan ruokapalveluissa.	Ruokapalvelut on hakenut yhteistyössä sivistys- ja hyvinvointipalvelujen kanssa Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry:n, Itä-Suomen yliopiston ja Suomen Sydänliiton yhteiseen hankkeeseen. Tavoitteena on edistää lasten ja nuorten ravitsemusterveyttä ja tervettä kasvua 8/2023 - 9/2025. Yhteistyö paikallisten lähiruoan tuottajien kanssa.	Lähiruoan käyttöaste Ruoan kotimaisuusaste

9. Hyvinvointisuunnitelman seuranta ja raportointi

Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §). Tyrnävällä laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma valmistellaan valtuustokauden alussa.

Vuosittaiset raportit laaditaan kesä-elokuussa, jotta niitä voidaan hyödyntää talousarviovalmistelussa ja seuraavan vuoden toiminnan suunnittelussa.

Hyvinvointia arvioidaan pääasiassa indikaattoritiedon avulla, jotka päivittyvät noin kahden vuoden välein. Hyvinvointia arvioidaan myös kyselyin (etenkin kouluterveyskyselyn) ja muun tutkimustiedon avulla.

10. Hyvinvointisuunnitelman laatijat

Hyvinvointisuunnitelman laatimisesta vastaa Tyrnävällä henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja, sivistysjohtaja sekä työ- ja elinkeinosuunnittelija. Valmisteluprosessissa on mukana kunnan HYTE- työryhmä, jossa on kunnan viranhaltijoiden lisäksi edustajia sidosryhmistä ja luottamushenkilöistä.

Lisätietoa suunnitelmasta:

Henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja Teija Eskola
p. 050 514 8673, teija.eskola@tyrnava.fi

Sivistysjohtaja Elina Vehkala
p. 040 568 3404, elina.vehkala@tyrnava.fi

Työ- ja elinkeinosuunnittelija Anne Tiirikainen
p. 044 497 1067, anne.tiirikainen@tyrnava.fi

Hyvinvointisuunnitelman laatimiseen ovat osallistuneet:

Riitta Kangasniemi, varhaiskasvatusjohtaja
Anna Ylilauri-Korkala, äidinkielen lehtori
Elina Huurre, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Helena Rinnekangas, kirjastonhoitaja
Petra Särkelä, pajatoiminnan vastaava ohjaaja
Annika Hyttinen, puistotyönjohtaja
Sebastian Savolainen, etsivä nuorisotyöntekijä
Jyrki Siekkinen, liikuntas sihteeri
Juha Petäjaniemi, kunnallistekniikkapäällikkö
Anne Sormunen, ruokapalvelupäällikkö
Janna Kumpula, kehittämisspäällikkö
Lasse Lyijynen, tj, Tyrnävän Kehitys Oy
Mikko Lehtinen, viestintäkoordinaattori
Teemu Isokääntä, kirkkoherra, Tyrnävän seurakunta
Elina Vehkala, sivistysjohtaja
Teija Eskola, henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja
Anne Tiirikainen, työ- ja elinkeinosuunnittelija
Jarno Kilpinen, talous- ja hallintojohtaja
+ järjestöt

11. Hyvinvointisuunnitelman hyväksyntä

Hyvinvointisuunnitelma
on hyväksytty Tyrnävän
kunnanvaltuustossa

XXXX.

